

Balio Sruogos laiškas Vandai Daugirdaitei-Sruogienei, 1927-07-31, iš Kauno - į Būgius

Labas vakaras - labanaktis -

Labas vakaras - labanaktis - šandie jau dirbau išsijuosęs - išverčiau 60 puslapių - rytoj baigsiu (liko 70) [1]. Antradienį ir trečiadienį tikiuosi žūtbut perrašyti, ketvirtadienį - važiuosiu į Birštoną - penktadienį - taisysiu - šeštadienį - gal jau galėsiu važiuot.

Pats gaspadorauju - vandenį nešu, arbatą verdu - šluojuos.

Buvau mūsų bute [2]. Ten kol kas jau susikraustė gyvent patsai šeimininkas [3] - užima du kambariu (miegamą ir valgomą), laikinai, žinoma, - už savaitės išsikraustys į savo butą.

Reiškia, iki 1 rugsėjo bus gatavas.

Gražus bus butas - ir Daliūkščiui bus laisva [4]. Ale žinai, kas bus mūsų kaimynas aukštai, vietoj Gustainio [5]? Įspėk - Šilkarskis [6]! Tai bent bus!

Bet butas labai gražiai atrodys - erdvus!

Gražiausias - tavo kambariukas.

Ir jis ne toks mažas! [1r] //

Bus galima jis gražiai įrengti.

Pronskienės [7] dar nėra. Bet rytoj (pirmadienį) turbūt jau atvažiuos. Butą viršų jau atsakė. Vakar kažkas buvo atėjęs į mano butą - lovą pataisė - turbūt šeimininko tarnaitė. Bet aš nieko su ja nekalbėjau ir neprašiau. Skambinu Rimkai [8] - jo dar nėra. Daugiau niekam nesirodžiau ir neskambinau. Net Jungferiams [9] nesirodžiau - kad netrukdytų dirbti. Pasirodysiu, kai darbą baigsiu. Ir pas Jadžę [10] dar nebuvo. Ir pas Skipitį [11] - nebuvo. Pasakyk Tėvui [12], kad Skipitis 2 dienom švenčių (pirmadienis - šventė: Konstitucijos paskelbimas [13]) išvažiavęs kur ar ką. [1v] //

Baisiai klaiku vienam būti. Vakar dirbti dar negalėjau - neturėjau, kur dingti, tai buvau nuėjęs į miesto sodną „prancūzų imtynių“ žiūrėti. Glupstva ir brudas!

Šandie eisiu anksčiau gulti - gal atsikelsiu rytoj kokią penktą valandą - padirbėsiu. Dirbt čia geriau, kaip Būgiuose. Nieks nežino, niekam nerūpi. Ir tuščia visur. Tik dūšioj - baisiai negerai. Liūdna be galo. Stačiai nežinau, kur dėtis. Jei nebūtų toks skubus ir sunkus darbas ir reikėtų taip vienam būti, nežinau, kaip ištverčiau. Dabar prie darbo kiek užsimirštu. Bet kai galva pavargsta, užvožiu [2r] // gaidas - nėra, kur dėtis.

Kai arti esu prie Tavęs, aš nežinau, kad Tave taip myliu.

Ir tas Daliūkštis! Negaliu gatvėj ramiai praeit pro vaiką. Ir ypač - jei jis mažas ir vargas, - rodos, širdis plyš iš gailėsio. Ir kažkaip liūdna darosi: ar užteks man jėgų, kad Daliukui būt gera augti. O tu jį pabučiuok - gražiai - meiliai meiliai, kaip tu moki, kad jai būt gera augti!

Bučiuoju tave, Vandukėli, - ir mūsų gražų mažą Daliūkštį.

Kloniokis tėvui.

Tav Bol

Sekmadienis

KOMENTARAI

- [1] „Apie koki vertimą Balys čia kalba – neatsimenu“ (Vandos Sruogienės pastaba). 1927 m. Balys Sruoga vertė keletą operos libretų. Išliko vokiečių kompozitoriaus Eugène'o d'Alberto operos *Pakalnė* (kitas pavadinimo vertimas *Slėnyje*) libreto fragmentas (žr. in: *LLTI BR*, f. 53, b. 576, l. 6r, 37–40r, 66r). Neiškilo vokiečių kompozitoriaus Carlo Otto Ehrenfriedo Nicolai'aus komiškos operos *Linksmosios Vindzoro kūmutės* libreto, rengto Valstybės teatrui, rankraštis (plačiau žr. Algis Samulionis, Balio Sruogos raštų bibliografija, Vilnius: Lietuvos TSR mokslų akademija, Lietuvių kalbos ir literatūros institutas, 1970, p. 137). Sprendžiant pagal vertimo apimtį, greičiausiai kalbama apie vokiečių kompozitoriaus Ludwigo van Beethoveno operos *Fidelio* (kitas pavadinimas *Leonore*) libreto vertimą, prie kurio dirbta iki 1930 m. (žr. in: *LLTI BR*, f. 53, b. 575, l. 1–80r).
- [2] „Šitame laiške kalbama apie kėlimąsi iš buto Prūsų gatvėje į Vinco ir Sofijos Bilevičių namą Žemuogių gatvėj, kur išgyvenom (3 butus keisdami) iki 1938 m., kai pasistatėm savo namuką Ramiojoje gatvėje“ (Vandos Sruogienės pastaba); „Sruogos gyveno Žemuogių gatvėj. Tai buvo nedidelis geltonas keturių butų namas gatvės gale. Jie gyveno kairėje pusėje, antrame aukšte“ („[Elenos Rimkaitės atsiminimai]“, in: *Balys Didysis*, sudarė ir parengė Reda Pabarčienė, Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 1997, p. 124).
- [3] Vincas Bilevičius (g. 1890), valdininkas, kooperatininkas, liudijo: „1927 m. rudenį prof. Balys Sruoga išnuomojo butą mūsų namuose Kaune, Žemuogių g-vėje, Nr. 4. Čia jau gyveno prof. Pakštas su žmona. Netrukus susitarėm dėl buto ir su prof. Vladimiru Šilkarskiu (jis buvo su broliu studentu ir šeimininke, sena šeimos aukle). Už kiek laiko pas jį atsikėlė prof. L. Karsavinas, kuriam laikui prof. Horstas Engertas. Pakštams išsikėlus, apsigyveno Sofija Čiurlionienė su motina ir dukra, o Šilkarskiui išėjus į savo namus Perkūno alėjoje, jo butą užėmė prof. G. Studerus su žmona ir dukrele. Visi šie mūsų gyventojai savo tarpe artimai bendravo. Sruogai gyveno mūsų namuose dešimt suvirš metų, iki pasistatė 1938 m. namus Ramiojoje g-vėje. Šeima buvo darni, niekad jokių nesusipratimų neturėjome. Iš pirmo susitikimo atrodė, kad prof. Sruoga mažakalbis, nelinkęs pajuokauti, bet arčiau susipažinę, patyrėme, kad jis būdavo linksmas, mokėdavo įdomiai pasakoti. Ne sykį kartu svarstėm politines naujienas, įvairius ūkio reikalus. Mums liko malonūs atsiminimai iš tų drauge gyventų laikų“ (Vincas Bilevičius, „Profesorių namai Kaune“, in: *Balys Sruoga mūsų atsiminimuose*, sudarė Vanda Sruogienė, Vilnius: Regnum fondas, 1996, p. 190–191).
- [4] „Šituose namuose mes, vaikai, jautėmės kaip rojuje: čia buvo linksma, visi kaimynai draugavo, kartu švėsdavo šventes. Su universiteto dėstytojo Studeraus dukrele mes žaisdavome, pas Sofiją Čiurlionienę vakarais eidavau mokyti rankdarbių“ (Rūta Kanopkaitė, „Šviesios dvasios namas Žemuogių gatvėje“, žr. *Kauno diena*, Kaunas, 2006-02-04, <https://kauno.diena.lt/dienrastis/kita/sviesios-dvasios-namas-zemuogiu-gatveje-34859>, 2023-07-17).
- [5] Valentinas Gustainis (1896–1971), žurnalistas. 1925–1927 m. teisės studentas Lietuvos universitete.
- [6] Vladimiras Šilkarskis (1884–1960), filosofas. 1924–1940 m. Lietuvos universiteto (Vytauto Didžiojo universiteto) profesorius, graikų kalbos ir literatūros dėstytojas. Vladimiras Šilkarskis 1927–1929 m. gyveno Kaune, Žemuogių gatvėje Nr. 4, Vinco ir Sofijos Bilevičių namuose.
- [7] Marija Murauskaitė (1906–2002), pirmoji žurnalisto Juozo Pronskaus žmona. „Būsimoji Kanaukienė [su veterinarijos gydytoju Kostu Kanauka susituokė 1932 m.], gyveno su Pronskum antrame aukšte. Kitoj pusėj Prūsų gatvės gyveno Jun[g]feriai“ (Vandos Sruogienės pastaba).
- [8] Albinas Rimka (1886–1944), ekonomistas, nuo 1923 m. Lietuvos universiteto dėstytojas. 1927–1928 m. Centralinio statistikos biuro direktorius.

- [9] Victorio Jungferio (1893–1964), vokiečių literato, ekonomisto, nuo 1925 m. Lietuvos universiteto dėstytojo, šeima (plačiau žr. Jadvyga Bajarūnienė, „Victor Jungfer“, in: <https://www.vle.lt/straipsnis/victor-jungfer>).
- [10] Jadvyga Čiurlionytė (1898–1992), etnomuzikologė. 1926–1934 m. vertėsi Kaune privačiomis muzikos pamokomis ir dėstė pedagoginiuose kursuose.
- [11] Rapolas Skipitis (1887–1976), teisininkas. 1925–1927 m. laikraščio *Ūkininko balsas* redaktorius.
- [12] Kazimieras Daugirdas (1865–1946), Būgių ūkininkas, 1922–1933 m. Medemrodės girininkas.
- [13] „1922 08 01 Steigiamasis Seimas priėmė pirmąją Lietuvos Valstybės Konstituciją“ (plačiau žr. Juta Večerskytė, „1922 Lietuvos Valstybės Konstitucija“, in: <https://www.vle.lt/straipsnis/n1922-lietuvos-valstybes-konstitucija>).